

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Behavioral Finance, PG_00202430						
Kierunek studiów	Ekonomia (O), Międzynarodowe stosunki gospodarcze (O), International Business (O), Logistics and Mobility (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		angielski		
Semestr studiów	3		Liczba punktów ECTS		5.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		mgr Paweł Smoliński				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		95.0	125
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z finansami behawioralnymi, dyscypliną łączącą finanse, psychologię poznawczą i ekonomię eksperymentalną. Studenci poznają klasyczne modele wyceny aktywów i ich ograniczenia, najważniejsze anomalie rynkowe, psychologiczne i emocjonalne podstawy decyzji inwestycyjnych oraz współczesne nurty badawcze, w tym cognitive finance, social finance i narrative economics. Po ukończeniu kursu studenci będą potrafili krytycznie analizować zachowania inwestorów oraz interpretować zjawiska rynkowe wykraczające poza ramy hipotezy efektywnych rynków.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[MSG3_W09] ma wiedzę o człowieku jako jednostce podejmującej decyzje ekonomiczne, działającej w strukturach społecznych i jednostkach organizacyjnych, w szczególności przedsiębiorstwach lub prowadzącej indywidualną działalność gospodarczą	Student ma wiedzę o człowieku jako inwestorze podejmującym decyzje gospodarcze w warunkach niepewności, zna ograniczenia racjonalności jednostki w decyzjach inwestycyjnych (overconfidence, awersja do strat, ekstrapolacja) oraz wpływ struktur społecznych i interakcji rówieśniczych na zachowania na rynkach finansowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[EKONL3_W04] zna rodzaje więzi gospodarczych i społecznych oraz rządzące nimi prawidłowości	Student zna zasady funkcjonowania rynków finansowych oraz klasyczne modele wyceny aktywów (CAPM, model trójczynnikiowy Fama-Frencha, model pięcioczynnikowy, czynnik momentum) opisujące zależności między ryzykiem a stopą zwrotu na rynkach kapitałowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[MSGMU2_W03] zna i rozumie rodzaje więzi ekonomicznych oraz rządzące nimi prawidłowości, rozumie uwarunkowania oraz zasady funkcjonowania rynku i mechanizmu rynkowego, w aspekcie krajowym, międzynarodowym i globalnym	Student ma pogłębioną wiedzę o klasycznych i wieloczynnikowych modelach wyceny aktywów oraz ich behawioralnych ograniczeniach, ze szczególnym uwzględnieniem zastosowań na globalnych rynkach finansowych i konsekwencji dla decyzji inwestorów międzynarodowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[EKONMU2_W04] zna i rozumie w pogłębiony sposób różne rodzaje więzi gospodarczych i społecznych oraz występujące między nimi prawidłowości, ma pogłębioną wiedzę w zakresie więzi gospodarczych i finansowych łączących przedsiębiorstwa	Student ma pogłębioną wiedzę o klasycznych modelach wyceny aktywów (CAPM, Fama-French, momentum) i ich behawioralnych ograniczeniach, w tym o anomaliiach rynkowych i mechanizmach społecznej transmisji informacji łączących uczestników rynku.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[MSGMU2_U04] potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do formułowania i rozwiązywania złożonych problemów związanych z funkcjonowaniem podmiotów gospodarczych na rynku międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem rynku Unii Europejskiej	Student potrafi zastosować zaawansowane modele finansów behawioralnych (teoria perspektywy, diagnostic expectations, salience theory) do formułowania i rozwiązywania złożonych problemów związanych z funkcjonowaniem podmiotów gospodarczych na rynkach międzynarodowych i unijnych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[EKONMU2_W05] ma rozszerzoną wiedzę o człowieku jako producencie i konsumentie i poszerzoną wiedzę o człowieku jako twórcy kultury i struktur społecznych	Student ma poszerzoną wiedzę o zachowaniach inwestorów indywidualnych (retail investors) jako konsumentów usług finansowych oraz o roli emocji i nastroju w decyzjach gospodarczych człowieka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[EKONMU2_U07] potrafi samodzielnie proponować rozwiązania złożonego problemu gospodarczego lub społecznego, dobierać metody analizy i przeprowadzenia rozstrzygających procedur w tym zakresie	Student potrafi samodzielnie zastosować modele finansów behawioralnych do analizy złożonych problemów na rynkach finansowych (np. mechanizmów powstawania baniek spekulacyjnych, anomalii przekrojowych, niedoreagowania na newsy) oraz dobierać właściwe metody analizy i procedury rozstrzygające.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[MSGL3_U03] potrafi identyfikować i analizować powiązania występujące między podmiotami gospodarczymi i instytucjami publicznymi, wchodzącymi w skład otoczenia krajowego i międzynarodowego, korzystając z posiadanej wiedzy teoretycznej potrafi krytycznie oceniać te powiązania i proponować kierunki dalszego ich rozwoju lub zmian	Student potrafi identyfikować i analizować mechanizmy społecznej transmisji informacji inwestycyjnych między podmiotami na rynkach finansowych (peer effects, viral narratives, social networks) oraz krytycznie oceniać ich wpływ na efektywność rynków i decyzje inwestycyjne.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LMMU2_U02] potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do opisu i analizy przyczyn oraz przebiegu procesów i systemów logistycznych i mobilności, a także potrafi formułować własne opinie oraz krytycznie dobierać dane i metody analizy w oparciu o dorobek nauk ekonomicznych i społecznych	Student potrafi wykorzystać wiedzę z finansów behawioralnych do opisu i analizy przyczyn anomalii rynkowych oraz formułować własne opinie na temat efektywności rynków, krytycznie dobierając dane i metody analizy w oparciu o dorobek ekonomii behawioralnej i psychologii poznawczej.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LMMU2_U04] potrafi prognozować i modelować złożone procesy gospodarcze i społeczne, a także procesy i systemy logistyczne i mobilności z wykorzystaniem ilościowych i jakościowych metod i narzędzi wypracowanych przez nauki ekonomiczne (w tym statystykę i ekonometrię)	Student potrafi zastosować ilościowe i jakościowe modele finansów behawioralnych (modele ekstrapolacji, prospect theory, modele szumu poznawczego) do prognozowania i modelowania zachowań inwestorów oraz dynamiki cen aktywów, w tym z wykorzystaniem metod statystycznych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[MSGL3_U01] potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać zjawiska gospodarcze i społeczne, analizować ich przyczyny, przebieg oraz powiązania między tymi zjawiskami, korzystając z posiadanej wiedzy z ekonomii, finansów i międzynarodowych stosunków gospodarczych	Student potrafi prawidłowo interpretować zjawiska na rynkach finansowych, w tym anomalie przekrojowe (momentum, value premium, post-earnings announcement drift), efekty kalendarzowe i reakcje na newsy, wykorzystując wiedzę z ekonomii, finansów klasycznych oraz finansów behawioralnych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[EKONMU2_U02] potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do opisu i analizowania przyczyn i przebiegu procesów i zjawisk gospodarczych i społecznych oraz potrafi formułować własne opinie i krytycznie dobierać dane i metody analiz na podstawie dorobku nauk ekonomicznych i społecznych	Student potrafi wyszukiwać, krytycznie oceniać i wykorzystywać źródła naukowe z zakresu finansów behawioralnych (w tym czołowe artykuły empiryczne) do opisu i analizy procesów rynkowych, a także krytycznie dobierać dane i metody na podstawie najnowszego dorobku ekonomii behawioralnej.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[EKONL3_U02] potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk gospodarczych i społecznych oraz analizować te zjawiska za pomocą metod stworzonych w ekonomii, finansach i naukach o zarządzaniu	Student potrafi wykorzystać teoretyczną wiedzę z finansów (klasycznych i behawioralnych) oraz pozyskiwać dane rynkowe (np. z K. French Data Library, baz Shillera) do analizy konkretnych procesów na rynkach finansowych, w tym do obliczania i interpretacji miar efektywności inwestycji.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LMMU2_W05] ma fundamentalną wiedzę o człowieku jako producencie i konsumencie oraz wiedzę o człowieku jako twórcy kultury i struktur społecznych	Student ma fundamentalną wiedzę o człowieku jako inwestorze i konsumencie usług finansowych, zna psychologiczne i emocjonalne mechanizmy wpływające na decyzje inwestycyjne oraz rolę kontekstu społecznego i kulturowego w kształtowaniu zachowań ekonomicznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[IBL3_U01] potrafi interpretować i wyjaśniać zjawiska ekonomiczne, analizować ich przyczyny, przebieg i związki między nimi, wykorzystując nabytą wiedzę z zakresu biznesu międzynarodowego, ekonomii i finansów oraz dziedzin pokrewnych	Student potrafi obliczać i interpretować podstawowe miary efektywności inwestycji (wskaźnik Sharpe'a) oraz wyjaśniać zjawiska na rynkach finansowych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu finansów klasycznych i behawioralnych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[IBL3_U03] potrafi wykonywać zadania w warunkach niepewności, rozwiązywać skomplikowane problemy biznesu międzynarodowego, dokonując odpowiedniego doboru źródeł, przeprowadzając krytyczną analizę i syntezę zebranych informacji i danych	Student potrafi analizować problemy decyzyjne w warunkach niepewności i ryzyka, krytycznie identyfikować anomalie i nieefektywności na międzynarodowych rynkach finansowych, dobierając źródła naukowe oraz przeprowadzając analizę i syntezę danych empirycznych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[IBMU2_W06] ma pogłębioną wiedzę na temat gospodarki światowej, powiązań gospodarczych i rządzących nimi prawidłowości, zasad funkcjonowania rynków światowych i międzynarodowych stosunków gospodarczych i finansowych oraz procesu ich ewolucji; rozumie przyczyny, prawidłowości i skutki zachodzących zmian;	Student ma pogłębioną wiedzę o funkcjonowaniu światowych rynków finansowych z perspektywy behawioralnej, w tym o klasycznych modelach wyceny, anomaliach przekrojowych, hipotezie efektywnych rynków i jej ograniczeniach, oraz o ewolucji rynków finansowych w obecności inwestorów niedoskonałe racjonalnych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[IBL3_W08] zna i rozumie zasady podejmowania decyzji gospodarczych przez jednostki działające w strukturach społecznych i biznesowych	Student zna i rozumie teorię perspektywy (prospect theory) oraz najważniejsze błędy poznawcze (overconfidence, kotwiczenie, mental accounting, framing), które wpływają na decyzje gospodarcze jednostek działających w strukturach biznesowych i na rynkach kapitałowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[MSGMU2_U02] potrafi dokonywać obserwacji, oceniać i krytycznie analizować przyczyny oraz przebieg procesów i zjawisk zachodzących w gospodarce otwartej, potrafi formułować własne opinie na ten temat, interpretować niezbędne w tym zakresie dane statystyczne oraz wskaźniki ekonomiczne, a także prognozować procesy i zjawiska gospodarcze z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi stosowanych w naukach ekonomicznych	Student potrafi dokonywać krytycznej analizy procesów na rynkach finansowych z wykorzystaniem podstawowych miar inwestycyjnych (Sharpe, Treynor, alfa Jensena) i wskaźników nastroju rynkowego, a także formułować własne opinie na temat zjawisk takich jak anomalie rynkowe, bańki spekulacyjne i nieefektywności rynku.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LMMU2_W03] ma wiedzę na temat relacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi i organizacjami funkcjonującymi w sferze krajowej, międzynarodowej i międzykulturowej; rozumie znaczenie logistyki i mobilności dla ich funkcjonowania	Student ma wiedzę o mechanizmach interakcji społecznej między inwestorami oraz o roli narracji i komunikacji w międzynarodowych i międzykulturowych przepływach informacji na rynkach finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem nurtów social finance i narrative economics.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[IBMU2_U01] potrafi twórczo interpretować, wyjaśniać i analizować złożone zjawiska gospodarcze i zachodzące między nimi relacje, wykorzystując zdobytą wiedzę z zakresu biznesu międzynarodowego oraz międzynarodowych stosunków gospodarczych i finansowych	Student potrafi twórczo zastosować modele finansów behawioralnych (teoria perspektywy, modele szumu poznawczego, narrative economics) do interpretacji złożonych zjawisk na międzynarodowych rynkach finansowych, w tym baniek spekulacyjnych i kryzysów finansowych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[IBL3_W06] zna oraz rozumie zależności i regularności między interesariuszami biznesu międzynarodowego, m.in. podmiotami gospodarczymi, instytucjami publicznymi i organizacjami, działającymi na poziomie krajowym, międzynarodowym i międzykulturowym	Student zna współczesne nurty finansów behawioralnych opisujące mechanizmy społecznej transmisji przekonań inwestycyjnych, wpływ narracji rynkowych oraz powiązań społecznych między interesariuszami międzynarodowych rynków finansowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[MSG3_W07] zna i rozumie rodzaje więzi ekonomicznych oraz rządzące nimi prawidłowości, w tym zasady funkcjonowania rynku i mechanizmu rynkowego, zarówno w aspekcie krajowym, jak i międzynarodowym	Student zna i rozumie podstawowe miary zwrotu i ryzyka (wskaźnik Sharpe'a, beta, alpha) oraz klasyczne i wieloczynnikowe modele wyceny aktywów (CAPM, Fama-French, momentum) stosowane do analizy mechanizmu rynkowego na rynkach krajowych i międzynarodowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[EKONL3_W05] ma wiedzę o człowieku jako podmiocie tworzącym struktury społeczne i zasady ich funkcjonowania oraz o jego działaniu w tych strukturach, zna dobrze motywy podejmowania decyzji gospodarczych przez człowieka	Student zna psychologiczne i emocjonalne determinanty decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez jednostki na rynkach finansowych, w tym wpływ heurystyk poznawczych, błędów behawioralnych i emocji na zachowania ekonomiczne człowieka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[EKONL3_U07] potrafi brać udział w analizach i ocenach alternatywnych rozwiązań problemów gospodarczych i społecznych i dobierać metody oraz instrumenty pozwalające racjonalnie je rozstrzygać	Student potrafi krytycznie analizować zachowania inwestorów i identyfikować anomalie rynkowe (efekt dyspozycji, efekt pogody, momentum, reakcje na ogłoszenia zysków) oraz dobierać odpowiednie narzędzia analityczne z dziedziny finansów behawioralnych do oceny alternatywnych wyjaśnień obserwowanych zjawisk.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[IBMU2_U03] potrafi trafnie dobierać i wykorzystywać źródła informacji o biznesie międzynarodowym, oceniać je, krytycznie analizować i kreatywnie interpretować oraz prezentować w nowatorski sposób	Student potrafi wyszukiwać, krytycznie oceniać i prezentować akademickie źródła z zakresu finansów behawioralnych (w tym empiryczne artykuły z czołowych czasopism w języku angielskim), a także interpretować dane z międzynarodowych rynków finansowych z perspektywy behawioralnej i prezentować wyniki w nowatorski sposób.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[IBMU2_W08] zna w sposób pogłębiony wybrane obszary funkcjonowania nowoczesnego przedsiębiorstwa w środowisku międzynarodowym; rozumie uwarunkowania, zasady i konsekwencje decyzji podejmowanych w strukturach nowoczesnych przedsiębiorstw działających na rynku międzynarodowym	Student zna w pogłębiony sposób psychologiczne i poznawcze uwarunkowania decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez menedżerów i inwestorów instytucjonalnych (w tym mechanizmy overconfidence, mental accounting, awersji do strat) oraz ich konsekwencje dla wyceny przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[MSGMU2_W14] posiada pogłębioną wiedzę o człowieku jako jednostce podejmującej decyzje ekonomiczne, działającej w strukturach społecznych i jednostkach organizacyjnych, w szczególności w przedsiębiorstwach działających na rynku międzynarodowym	Student posiada pogłębioną wiedzę o teorii perspektywy oraz heurystykach poznawczych (representativeness, availability, anchoring), które kształtują decyzje inwestycyjne jednostek na rynkach międzynarodowych, w tym o mechanizmach prowadzących do nieefektywności rynku.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport

Treści przedmiotu	1. Wprowadzenie do finansów behawioralnych i podstawy analizy inwestycyjnej. • Cele i miejsce finansów behawioralnych w naukach o finansach; ewolucja od tradycyjnego paradygmatu (lata 1950 do 1990) do podejścia behawioralnego; trzy wymiary realizmu psychologicznego (przekonania, preferencje, ograniczenia poznawcze) • Hipoteza efektywnych rynków (EMH) w wersji słabej, półsilnej i silnej • Podstawowe miary inwestycyjne: stopy zwrotu, ryzyko (wariancja, beta), wskaźnik Sharpe'a, wskaźnik Treynora, alfa Jensena 2. Klasyczne modele wyceny aktywów i czynniki ryzyka. • Model CAPM Sharpe-Lintnera; pojęcie premii za ryzyko rynkowe i krytyka empiryczna (Fama, French 1992) • Model trójczynnikiowy Fama-Frencha (rynek, SMB, HML); model pięcioczynnikowy (dodanie profitability i investment); model czteroczynnikowy Carharta z czynnikiem momentum • Anomalia bety (Frazzini, Pedersen 2014); momentum jako przekrojowa anomalia (Jegadeesh, Titman 1993); value premium • Case study: dekompozycja zwrotów Warrena Buffetta i Berkshire Hathaway (Frazzini, Kabiller, Pedersen, 2018) 3. Empiryczne fakty z perspektywy behawioralnej. • Trzy zagadki rynku zagregowanego: zagadka zmienności (Shiller 1981), zagadka przewidywalności (Campbell, Shiller 1988), zagadka premii za ryzyko kapitałowe (Mehra, Prescott 1985) • Przekrój zwrotów: charakterystyki przewidujące zwroty (past return, P/E, issuance, idiosyncratic volatility, profitability); momentum, long-term reversal, post-earnings announcement drift • Bańki spekulacyjne: definicja empiryczna i sześć cech epizodów bańkowych (cena, opinie sceptyczne, wolumen, ekstrapolacja, riding the bubble, fundamentalne newsy); historyczne i współczesne przykłady (tulip mania, South Sea Bubble, bańka technologiczna 1999-2000, kryzys nieruchomości 2007, kryptowaluty 2017-2021, GameStop 2021) • Zachowania inwestorów indywidualnych: non-participation, buying high/selling low, under-diversification, home bias, preference for active management, disposition effect 4. Granice arbitrażu. • Klasyczna krytyka arbitrażowa i odpowiedź badawcza lat 1990; pojęcie fundamental value, mispricing, noise traders, arbitrageurs • Ryzyko fundamentalne i ryzyko noise traderów (De Long, Shleifer, Summers, Waldmann 1990; Shleifer, Vishny 1997); rola dźwigni finansowej w pogłębianiu mispricingu; przykład upadku LTCM 1998 • Koszty arbitrażu: koszty transakcyjne, ograniczenia short-sellingu, koszty detekcji i implementacji; empiryczne przykłady mispricingu (twin shares, equity carve-outs, index inclusions, Palm/3Com) 5. Ekstrapolacyjne przekonania inwestorów. • Ekstrapolacja zwrotów: idea, że inwestorzy formują oczekiwania jako średnią ważoną przeszłych zwrotów z większą wagą na świeższe; pierwsza fala badań (lata 1990) i druga fala (po 2010) • Ewidencja z badań ankietowych oczekiwań inwestorów (Greenwood, Shleifer 2014); ekstrapolacja jako wyjaśnienie zmienności i przewidywalności rynku zagregowanego oraz baniek • Ekstrapolacja fundamentów (cash-flow growth); experience effects (Malmendier, Nagel 2011); źródła ekstrapolacji: reprezentatywność, prawo małych liczb, ograniczona racjonalność 6. Overconfidence i inne błędy poznawcze. • Dwie formy overconfidence: overprecision (zbyt wąskie przedziały ufności) i overplacement (zbyt różowe postrzeganie własnych umiejętności); związek z wysokim wolumenem obrotów • Modele niezgody (disagreement): trzy źródła (różne priors, różne informacje, odejścia od racjonalności); overconfidence i dismissiveness jako mechanizmy generowania wolumenu (Odean 1998; Eyster, Rabin, Vayanos 2019) • Ewidencja empiryczna: Grinblatt, Keloharju (2009) na danych fińskich; Barber, Odean (2001) o różnicach płciowych w handlu; modele niezgody z ograniczeniami krótkiej sprzedaży (Miller 1977; Harrison, Kreps 1978; Scheinkman, Xiong 2003) jako wyjaśnienie nadwartościowania i baniek 7. Modele preferencji I: teoria perspektywy. • Cztery elementy teorii perspektywy (Kahneman, Tversky 1979, 1992): zależność od punktu odniesienia, awersja do strat, malejąca wrażliwość, ważenie prawdopodobieństw • Wąskie ujmowanie (narrow framing) i mental accounting (Thaler 1999) • Zastosowania w finansach: equity premium puzzle przez myopic loss aversion (Benartzi, Thaler 1995; Barberis, Huang, Santos 2001); skewness preference i ceny aktywów loteryjnych (Barberis, Huang 2008); efekt dyspozycji (Shefrin, Statman 1985; Barberis, Xiong 2009) 8. Modele preferencji II: awersja do niejednoznaczności i salience theory. • Paradoks Ellsberga (1961); awersja do niejednoznaczności jako odmienna od awersji do ryzyka • Trzy główne ramy modelowania niejednoznaczności: multiple priors (Gilboa, Schmeidler 1989), smooth ambiguity (Klibanoff i in. 2005), robust control (Hansen, Sargent 2007) • Zastosowania: non-participation, under-diversification, equity premium, amplifikacja kryzysów; salience theory (Bordalo, Gennaioli, Shleifer 2012, 2022) jako alternatywna rama; mere exposure effect i preferencja dla znanego 9. Ograniczona racjonalność. • Ograniczona uwaga i niedoreagowanie na newsy: post-earnings announcement drift, customer links (Cohen, Frazzini 2008), demographic news (DellaVigna, Pollet 2007), Friday earnings (DellaVigna, Pollet 2009); attention-induced buying (Barber, Odean 2008) • Heurystyka 1/n w decyzjach portfelowych (Benartzi, Thaler 2001); nominal illusion (Modigliani, Cohn 1979) • Kategorialne myślenie i komuwariacja zwrotów (Barberis, Shleifer 2003); style investing, włączenia do indeksów jako ewidencja 10. Cognitive finance: szum poznawczy i niepewność poznawcza. • Cognitive uncertainty (Enke, Graeber 2023) jako współczesna rama: pomiar i konsekwencje dla decyzji w warunkach ryzyka • Cognitive noise jako mikrofundament wyceny aktywów (Charles, Frydman, Kilic 2024): słaba transmisja przekonań w działania inwestycyjne, eksperymentalna ewidencja • Ekonomia uwagi jako ramy nadrzędne (Loewenstein, Wojtowicz 2025); związek z modelami inattention i diagnostic expectations (Bordalo, Gennaioli, Shleifer 2018)
-------------------	---

	11. Social finance i narrative economics. • Społeczna transmisja przekonań inwestycyjnych: Hirshleifer (2020); model Han, Hirshleifer, Walden o rozprzestrzenianiu strategii inwestycyjnych; ewidencja peer effects w decyzjach hipotecznych i giełdowych (Hong, Kubik, Stein 2004, 2005); Social Connectedness Index (Kuchler, Stroebel 2021) • Narrative economics (Shiller 2017, 2019): wirusowe narracje jako siła napędowa baniek i kryzysów; epizody historyczne i współczesne (bańka technologiczna lat 1990, kryzys finansowy 2008, kryptowaluty, GameStop, AMC, meme stocks) • Rola mediów społecznościowych, forów internetowych (r/wallstreetbets) i platform retail brokerage (Robinhood) we współczesnym kształtowaniu zachowań inwestycyjnych		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	[SW2][SU2] prezentacja/projekt (projekt zaliczeniowy w formie debaty)	51.0%	40.0%
	[SW4][SU4] test/egzamin (kolokwium pisemne końcowe obejmujące materiał wykładów i lekturę obowiązkową)	51.0%	60.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Barberis, N. (2018). Psychology-based models of asset prices and trading volume. In: D. Bernheim, S. DellaVigna, D. Laibson (Eds.), <i>Handbook of Behavioral Economics</i> , vol. 1, Ch. 2, pp. 79175. North-Holland. Hirshleifer, D. (2015). Behavioral finance. <i>Annual Review of Financial Economics</i> , 7, 133159.	
	Uzupełniająca lista lektur	Frazzini, A., Kabiller, D., Pedersen, L. H. (2018). Buffett's alpha. <i>Financial Analysts Journal</i> , 74(4), 3555. Shleifer, A., Vishny, R. W. (1997). The limits of arbitrage. <i>Journal of Finance</i> , 52(1), 3555. Kahneman, D., Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. <i>Econometrica</i> , 47(2), 263292. Barber, B. M., Odean, T. (2013). The behavior of individual investors. <i>Handbook of the Economics of Finance</i> , vol. 2B, Ch. 22, pp. 15331570. Elsevier. Enke, B., Graeber, T. (2023). Cognitive uncertainty. <i>Quarterly Journal of Economics</i> , 138(4), 20212067. Shiller, R. J. (2017). Narrative economics. <i>American Economic Review</i> , 107(4), 9671004	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Przykładowe tematy debat: 1. Kryptowaluty jako bańka spekulacyjna czy nowa klasa aktywów. Czy zachowania cen Bitcoin, Ethereum i innych głównych kryptowalut w latach 20172024 najlepiej tłumaczy bańka spekulacyjna napędzana ekstrapolacją i narracjami wirusowymi, czy też istnieją racjonalne fundamenty wyceny tych aktywów. 2. Epizod GameStop ze stycznia 2021. Czy wzrost cen akcji GameStop, AMC i innych meme stocks był efektem ograniczeń arbitrażu i ryzyka noise traderów, czy też prawomocną formą koordynacji inwestorów detalicznych, wymuszającą rewizję mechanizmów rynkowych. 3. Nvidia i bańka AI. Czy obecne wyceny Nvidia, Microsoft i innych spółek związanych ze sztuczną inteligencją są racjonalnym odzwierciedleniem oczekiwanego wzrostu zysków, czy bańką napędzaną ekstrapolacją i narracjami wirusowymi (testy Greenwoodowskie sześciu cech bańki). 4. Wycena Tesli. Czy kurs Tesli odzwierciedla racjonalne oczekiwania co do dominacji w sektorze EV, czy jest napędzany overconfidence wobec wizji Elona Muska, retail enthusiasm i dynamiką podobną do meme stocks. 5. Wykorzystywanie nadwartościowania przez firmy. Czy firmy i menedżerowie wykorzystują nadwartościowanie własnych akcji do market timingu poprzez emisję akcji (SEO) i wykupy, oraz czy poziom inwestycji kapitałowych przewiduje przyszłe stopy zwrotu (klasyczne pytanie z FBE 505 Hirshleifera). 6. Wyceny prywatne unicornów i pre-IPO. Czy wyceny na rynkach prywatnych (SpaceX, OpenAI, Stripe) są racjonalnym odzwierciedleniem potencjału wzrostu, czy cierpią na overconfidence, narracyjne ekstrapolacje i wzmocnione granice arbitrażu w rynkach prywatnych. 7. Pasywne inwestowanie vs aktywne zarządzanie. Czy inwestorzy indywidualni powinni całkowicie odejść od aktywnego zarządzania na rzecz funduszy indeksowych, biorąc pod uwagę ewidencję na temat słabych wyników retail investors (Barber, Odean 2013), opłat zarządzających, oraz analizę alfy Buffeta (Frazzini, Kabiller, Pedersen 2018). The good, the bad and the ugly podejścia pasywnego.		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		